

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

STUDIE A KRÁTKÉ CLÁNKY

PŘEHLED VÝZKUMŮ 46

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

130115280

PŘEDNÍ ZPRÁVA
NA STARÉM MĚSTĚ V LITOMÝŘI A MĚSTĚ PRAHA
K ASPEKTŮM VÝZKUMŮ MĚSTY LITOMÝŘI

PŘEDNÍ
VÝZKUM

VÝZKUM
VÝZKUM

93 95458

BRNO 2005

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Rudolf Procházka,
Lubomír Šebela, Petr Škrdla

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

Copyright © 2005 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Gloria Rosice

Pokyny pro autory na internetové stránce <http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>
Instructions to authors on internet pages

lection of 186 new artifacts. The Pistovice II site has been recently studied such by Svoboda and Novák (2004).

These sites are dated to the second pleniglacial (Epigravettian) according to the both typology (short end scrapers, polyhedral burins, wedge-shaped cores for microblades) and the sites location in the protected valley.

RUDIMOV (okr. Zlín)

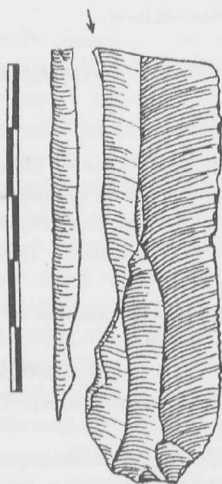
„Lázky“. Paleolit? Ojedinělý nález. Uložení: M Zlín

Lokalitu systematicky prosbírává Bohumil Diatel, který materiál předává do Muzea jv. Moravy ve Zlíně. Nálezy publikoval sám Diatel (1962), později J. Pavelčík (1980).

Lokalita u Rudimova je situována ve Vizovické vrchovině, přibližně 17 km západně od zdrojů radiolaritu v prostoru Vlárského průsmyku. Vlastní naleziště má být situováno severně obce Rudimov, v trati Lázky, na návrší s vrcholovou kótou 492 m n. m. (Pavelčík 1980). Na základě publikovaných údajů je možné místo nálezu situovat na jihovýchodní svah kóty 488 m n. m. (ZM 1 : 10 000). Je pravděpodobné, že lokalita zasahuje na katastrální území obce Petrůvka u Slavičima.

V kontextu převažující nepatinované radiolaritové industrie nepochybně postpaleolitického stáří je zajímavý předmět, který se od ostatních nálezů odlišuje, a je možné uvažovat o jeho paleolitické klasifikaci. Jde o rydlo vyrobené jedním úderem na zlomené čepeli ze zelenošedého radiolaritu (obr. 31). Tento artefakt by mohl souviset s cestami paleolitických lovců ke zdrojům radiolaritu v okolí Vlárského průsmyku. Nelze ovšem vyloučit ani jeho postpaleolitické stáří, tj. že se jedná o čepel se stopami nezáměrného impaktu.

Petr Škrdl, AÚ AV ČR Brno

Obr. 31. Rudimov. Rydlo.
Rudimov. Burin.

Literatura

- Diatel, B. 1962: Pravěk Rudimova a jeho blízkého okolí z archeologických pramenů. Nepublikovaný rukopis uložený v Archivu AÚ AV ČR v Brně, č.j. 798/62.
Pavelčík, J. 1980: Osada z mladší doby kamenné v Rudimově. PV 1978, 15.

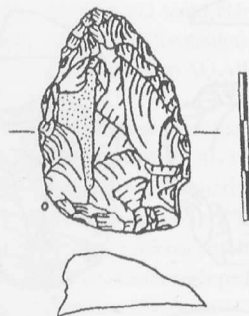
Resumé

An isolated artifact resembling burin on broken radiolarite blade was collected in the field of Lázky near Rudimov. This artifact may be associated with expeditions of Paleolithic hunters to the radiolarite outcrops in the area of Vlára Pass, however, such postpaleolithic classification of this artifact is possible (non-intentional impact trace).

RYCHTÁŘOV-LHOTA (okr. Vyškov)

„U chat“. Szeletien. Sídliště. Povrchový průzkum.

Jedná se o lokalitu, která byla nově objevena v roce 1998 amatérským sběratelem panem Miroslavem Daňkem z Drnovic. Nachází se na poli nad údolím říčky Velká Haná asi jeden kilometr severozápadně od Lhoty v nadmořské výšce 395 metrů. M. Daňk zde sebral 72 převážně křemencových artefaktů. Většinu souboru tvořily zlomky (54 %) a úštěpy (35 %). Významně byla zastoupena také jádra (8 %), méně čepele (3 %). Z retušovaných nástrojů tu bylo nalezeno jen strmě retušované úhlové drásadlo na úštěpu ze severského silicitu (obr. 32).

Obr. 32. Rychtářov-Lhota. Úhlové drásadlo.
Rychtářov-Lhota. A canted scraper.

Jako surovina dominuje na této lokalitě jednoznačně křemene (86 %), zastoupeny jsou ale také moravské rohovce (6 %), spongolit (4 %), severské silicity (3 %) a jedním artefaktem též rohovcová brekcie. Zajímavým nálezem je štěpina kosti, která však k souboru štěpané industrie patřit nemusí.

Z charakteru industrie je pravděpodobné, že v tomto místě byla v paleolitu dílna na zpracování místního křemence. Kulturní zařazení je vzhledem k absenci charakteristických typů nástrojů nejisté, vzhledem k datování okolních paleolitických stanic (Svoboda 1994) je však pravděpodobné, že jde o szeletenskou stanicí zaměřenou na zpracování místního křemence.

Ondřej Mlejnek, FF MU Brno

Literatura

- Svoboda, J. 1994: The Upper Palaeolithic settlement of the Vyškov Gate, Regional survey, 1988–1992. PA, 85, 18–34.

Resumé

This Palaeolithic surface site is situated to the north-west from Lhota. This site was discovered by an amateur collector

Miroslav Daněk from Drnovice. Since 1998, Daněk collected 72 mostly quartzite artifacts.

The site is situated near the Drahaný quartzite outcrops, therefore the quartzite artifacts dominate here.

SPYTIHNĚV (okr. Zlín)

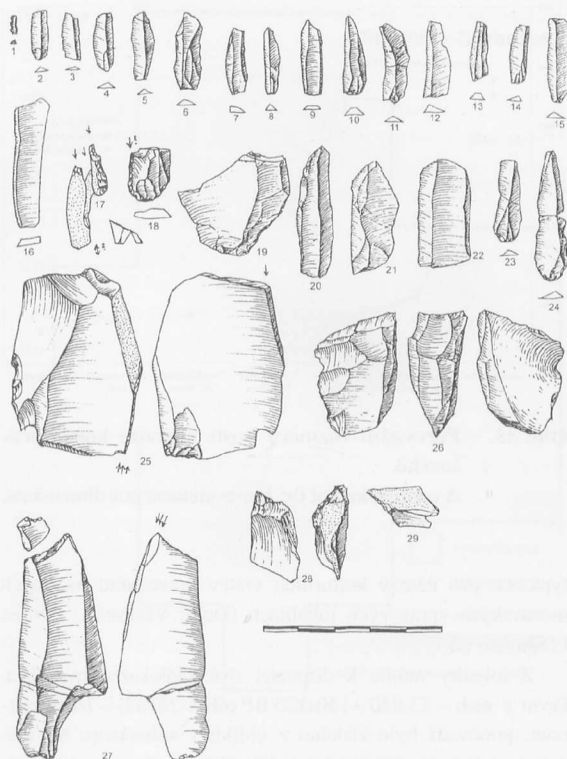
„Duchonce“. Gravettien. Sídliště. Systematický výzkum.

Lokalita je situována při jižním vstupu do Napajedelské průrvy na temeni, které vybíhá z východního svahu kóty Maková. Nadmořská výška je 245–248 m. Řeka Morava původně meandrovala při úpatí svahu, dnes je její umělé koryto vzdáleno ~0,5 km od lokality. Za pozornost stojí i vývěr minerálního pramene „Slanica“ 1 km SSV. Tento pramen, vzhledem ke svému chemickému složení (sírná, středně mineralizovaná, hydrouhlíčitano-chloridová sodná, hypotonická minerální voda) a k teplotě 10–14°C (Květ – Kačura 1976), mohl hrát významnou roli pro zdejší osídlení – představoval nejen nezamrzající zdroj vody i během glaciálu, ale skýtal i možnost získání soli. Tyto skutečnosti nepochybně přitahovaly nejen člověka, ale i zvěř ze širokého okolí.

Jižně lokality je nápadná strž, kterou ve vlhčích obdobích roku protéká periodická vodoteč. Z tohoto místa by měl pocházet nález mamutí stoličky a stehenní kosti, který byl získán při kopání sklepa v roce 1925 (Hrubý 1951, 69). Další nález (zlomky mamutích klů, stoliček a pažní kosti a stehenní kosti nosorožce) byl učiněn při úpatí východního svahu pod lokalitou, pod drážním domkem při stavbě silnice Spytihněv – Napajedla v roce 1938 (Hrubý 1951, 69). Vzdálenost prvního nálezu od lokality činí přibližně 300–400 m, v případě druhého jen 250 m. Další Hrubého lokalita, tentokrát i s nálezy štipané kamenné industrie, je situována 800 m JJV v poloze Němečá.

Stratigrafie

Lokalita je situována na drobném, izolovaném výskytu spraše, který zachycuje geologická mapa oblasti (Havlíček 1980, Příl. V.). Tento erozní relikt eolických sedimentů je silně postižen jevy, které jsou charakteristické pro závěr glaciálu. Jedná se především o rozpraskání povrchu do mozaikové struktury a následný vertikální posun takto vzniklých ker soliflukcí. Nálezový horizont, který má charakter šedookrové spraše s vysokým obsahem CaCO_3 , je uložen pod nejmladší spraší. Její podloží tvoří hnědé, jílovité koluvialní sedimenty. Mocnosti sprašové vrstvy jsou velmi proměnlivé, na mnoha místech dokonce chybí a jen výjimečně přesahují 1 m, nejčastěji se mocnost spraše pohybuje okolo 50–60 cm. Často je svrchní část spraší resedimentována svahovými procesy a druhotně odvápněna. Spraš nebo sprašové koluvium přechází přímo do ornice, jejíž mocnost je nejčastěji 20–30 cm. Rozhraní mezi ornici a spraší je ostré, bez charakteristického B-horizontu, což svědčí o intenzivním zemědělském obdělávání pozemku. Tento efekt byl někdy v 50. letech umocněn zaoráním meze nebo úvozové cesty, která probíhala při jižním okraji lokality, zde proto dosahuje ornice mocnosti okolo 40 cm. Její průběh je dodnes patrný jako mírná protáhlá sníženina. Podle geologické pozice kulturní vrstvy lze uvažovat o stáří minimálně 20–25 tisíc let, protože právě během počátku posledního ledovcového maxima docházelo v periglaciální zóně střední Evropy k ukládání posledních spraší. Jedná se o stratigrafickou pozici,

Obr. 33. Spytihněv. Vybrané artefakty.
Spytihněv. Selected artifacts.

Obr. 34. Spytihněv. Mamutí zaprstní kost a koňská zápěstní kost II (zlomené šídlo?)
Spytihněv. Mammoth metacarpus and horse metacarpus II (broken awl?)